

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2021-31-0103

01.07.2021.

Ierosināta lieta par normām, kas noteic pienākumu komersantiem,
kas pārdod elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, saražoto
siltumenerģiju izmantot lietderīgi

Satversmes tiesas 4. kolēģija 2021. gada 30. jūnijā ierosināja lietu "Par Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmās un trešās daļas, kā arī Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 21.3., 28., 30., 31., 48.4. punkta un 3. pielikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam”.

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmā daļa noteic, ka elektroenerģijas ražotājiem, kas izmanto šā likuma 28., 28.1, 29. vai 30. pantā minētās tiesības un koģenerācijas procesā ražo siltumenerģiju, ir pienākums nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu.

Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta trešā daļa paredz Ministru kabineta kompetenci noteikt kārtību, kādā tā noteiktā iestāde pārbauda lietderīgās siltumenerģijas izmantošanu, lai nodrošinātu atbilstību šajā likumā un Ministru kabineta noteikumos noteiktajiem valsts atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” (turpmāk – Noteikumi Nr. 560) 21.3. apakšpunktam, lai pārdotu no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, jānodrošina biogāzes ražošanai izmantoto izejvielu uzskaitē, izmantojot mērāparātus vai mērlīdzekļu sistēmu, kas atbilst normatīvajiem aktiem par mērīšanas līdzekļu metroloģiskajām prasībām un to metroloģiskās kontroles kārtību, ja enerģijas ražošanai tiek izmantota biogāze.

Noteikumu Nr. 560 28. punkts paredz, ka norēķinu periods elektroenerģijas pārdošanai un pirkšanai obligātā iepirkuma ietvaros ir viens kalendāra mēnesis.

Noteikumu Nr. 560 30. punkts noteic, ka publiskais tirgotājs no komersanta, kas elektroenerģiju ražo šo noteikumu 3.2. un 3.3. apakšpunktā minētajās biogāzes vai biomasas elektrostacijās, iepērk tikai to elektroenerģijas daudzumu, kas saskaņā ar šo noteikumu 31. punktu ir atzīstams par saražotu koģenerācijā.

Noteikumu Nr. 560 31. punkts regulē to, kā norēķinu periodā nosakāms biogāzes vai biomasas elektrostacijā saražotās elektroenerģijas daudzums, kas atlicis pēc elektroenerģijas izlietošanas elektrostacijas darbības nodrošināšanai atbilstoši noteikumu 25. punktā minētajai principiālajai elektriskā pieslēguma shēmai.

Noteikumu Nr. 560 48.4. apakšpunkts noteic, ka Būvniecības valsts kontroles birojs pieņem lēmumu, ar kuru atceļ komersantam piešķirtās obligātā iepirkuma tiesības, ja nav tehnoloģiski nodrošināta siltumenerģijas lietderīga izmantošana.

Noteikumu Nr. 560 3. pielikumā ietverti koeficienti, kas dažādām koģenerācijas tehnoloģijām nosaka attiecību starp koģenerācijas iekārtā uzstādīto elektrisko jaudu un siltuma jaudu. Minētos koeficientus izmanto saskaņā ar šo noteikumu 31. punktu, nosakot biogāzes vai biomasas elektrostacijā saražotās elektroenerģijas daudzumu norēķinu periodā.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 105. panta pirmais teikums: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc AS „ZIEDI JP”, SIA „AD Biogāzes stacija”, SIA „BIO FUTURE”, SIA „GAS STREAM”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Conatus BIOenergy”, AS „International Investments”, SIA „Agro Iecava”, SIA „RZS ENERGO”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTES MĀCĪBU UN PĒTĪJUMU SAIMNIECĪBA „VECAUCE” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējas ir komersanti, kuriem piešķirtas tiesības obligātā iepirkuma ietvaros pārdot elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamus energoresursus. Ar apstrīdētajām normām tām esot noteikts jauns pienākums nodrošināt, ka to saražotā

siltumenerģija tiek izmantota lietderīgi. Turklāt, sākot ar 2021. gada 1. janvāri, Pieteikuma iesniedzējas esot tiesīgas obligātā iepirkuma ietvaros pārdot tikai to elektroenerģiju, kas ir atzīstama par saražotu koģenerācijā. Savukārt gadījumos, kad Pieteikuma iesniedzējas neizpilda likumdevēja noteiktos faktiskos kopējos elektrostacijas lietderības rādītājus (koeficientus), tās esot spiestas obligātā iepirkuma ietvaros pārdot tikai daļu saražotās elektroenerģijas, atlikušo elektroenerģiju pārdodot par zemāko vienošanās (tirgus) cenu.

Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka tādējādi samazinoties iegūtu ieņēmumu apmērs un tiekot aizskartas tām Satversmes 105. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu un pārkāpts Satversmes 1. pantā ietvertais tiesiskās paļāvības princips.

TIESAS PROCESS

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – līdz **2021. gada 30. augustam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

- Lietas sagatavošanas termiņš ir **2021. gada 30. novembris**.

Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Lēmums par lietas ierosināšanu pieejams šeit:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2021/07/2021-31-0103_lemums_par_ierosinasanu.pdf#search=

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzī informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Dita Plepa

Satversmes tiesas

Protokola nodaļas vadītāja

Dita.Plepa@satv.tiesa.gov.lv

67830749, 26494881

Video par [Satversmes tiesu](#).

